2024/2374

2024.10.10.

# AZ EURÓPAI PARLAMENT (EU) 2024/2374 ÁLLÁSFOGLALÁSA

**(2024. április 11.)**

**a 3. „Egységes Európai Égbolt” Légiforgalmi Szolgáltatási Kutatás Közös Vállalkozás 2022. évi pénzügyi évre szóló költségvetésének végrehajtására vonatkozó mentesítésről szóló határozat szerves részét képező megjegyzésekkel**

AZ EURÓPAI PARLAMENT,

— tekintettel a 3. „Egységes Európai Égbolt” Légiforgalmi Szolgáltatási Kutatás Közös Vállalkozás 2022. évi pénzügyi évre szóló költségvetésének végrehajtására vonatkozó mentesítésről szóló határozatára,

— tekintettel eljárási szabályzata 100. cikkére és V. mellékletére,

— tekintettel a Közlekedési és Idegenforgalmi Bizottság véleményére,

— tekintettel a Költségvetési Ellenőrző Bizottság jelentésére (A9-0094/2024),

A. mivel a 3. „Egységes európai égbolt” Légiforgalmi Szolgáltatási Kutatás (SESAR 3) Közös Vállalkozás, amelynek székhelye Brüsszelben van, a Horizont Európa programon belül, 2021 novemberében jött létre a 2031. december 31-ig tartó időszakra ([1]); megjegyzi, hogy a SESAR 3 Közös Vállalkozás a SESAR Közös Vállalkozás helyébe lépett és annak jogutódjaként működik. A SESAR Közös Vállalkozás a hetedik kutatási keretprogramon belül, 2007 februárjában jött létre nyolcéves időtartamra ([2]) (SESAR 1), majd működésének időtartamát 2014 júniusában a Horizont 2020 program keretében 2024. december 31-ig meghosszabbították ([3]);

B. mivel a Közös Vállalkozás a korszerűsített európai légiforgalom-irányítás fejlesztésére és a digitális európai égbolt megvalósításának a kutatás és fejlesztés révén történő felgyorsítására létrehozott köz-magán társulás; mivel alapító tagjai a Bizottság által képviselt Európai Unió, az Európai Szervezet a Légi Közlekedés Biztonságáért (Eurocontrol), valamint a teljes légi közlekedési értékláncot lefedő több mint 50 szervezet a repülőterektől, a légtérfelhasználók valamennyi kategóriájától, a léginavigációs szolgáltatókon, a drónüzemeltetőkön és -szolgáltatókon át a gyártókig és a tudományos közösségig;

C. mivel az átláthatóság növelése érdekében a Közös Vállalkozás közzéteszi éves beszámolójában a tagok programszintű hozzájárulásaira vonatkozó releváns információkat; mivel a Közös Vállalkozás minden olyan program esetében, amelyben műveleteket végez, az év végéig tagkategóriánként bemutat minden releváns információt, beleértve az adott programra vonatkozóan meghatározott jogi hozzájárulási célokat, valamint a kapott hozzájárulások és a jogi kötelezettségvállalások volumenét; mivel a Közös Vállalkozásnak továbbra is javítania kell az átláthatóságot;

## Általános megjegyzések

1. a konszolidált éves tevékenységi jelentés ([4]) alapján megjegyzi, hogy a Digitális Európai Égbolt program 2022-ben kezdődött a többéves munkaprogram és az első féléves munkaprogram jóváhagyásával, valamint a Horizont Európa keretében az első két pályázati felhívás (1) a feltáró és ipari kutatás, valamint (2) az innováció és a piaci elterjedés felgyorsítása érdekében) elindításával; megjegyzi, hogy a 127 beérkezett projektjavaslatból 48-at választottak ki, ami összesen 350 millió EUR beruházást jelent;

2. üdvözli, hogy a Közös Vállalkozás hozzájárult az Ukrajna elleni jogellenes, indokolatlan orosz agressziós háborúra való reagáláshoz, mivel ez érintett bizonyos forgalomáramlásokat, ami szükségessé tette a Közös Vállalkozás légiforgalmi irányítási szolgáltatással kapcsolatos műveleteinek kiigazítását, ami a légiforgalmi irányítók iránti igény növekedéséhez vezetett;

([1]) A Tanács (EU) 2021/2085 rendelete (2021. november 19.) a közös vállalkozásoknak a Horizont Európa keretében történő létrehozásáról, valamint a 219/2007/EK, az 557/2014/EU, az 558/2014/EU, az 559/2014/EU, az 560/2014/EU, az 561/2014/EU és a 642/2014/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 427., 2021.11.30., 17. o.).

([2]) A Tanács 219/2007/EK rendelete (2007. február 27.) az új generációs európai légiforgalmi szolgáltatási rendszer (SESAR) megvalósítása érdekében közös vállalkozás alapításáról (HL L 64., 2007.3.2., 1. o.).

([3]) A Tanács 721/2014/EU rendelete (2014. június 16.) az új generációs európai légiforgalmi szolgáltatási rendszer (SESAR) megvalósítása érdekében közös vállalkozás alapításáról szóló 219/2007/EK rendeletnek a közös vállalkozás időtartamának 2024-ig való meghosszabbítása tekintetében történő módosításáról (HL L 192., 2014.7.1., 1. o.).

([4]) https://www.sesarju.eu/node/4509.

3. megjegyzi, hogy 2022-ben a Közös Vállalkozás előrelépést tett a SESAR 2020 program kutatási és innovációs (K+I) tevékenységeinek befejezése terén, miközben lehetővé tette a SESAR 3 Közös Vállalkozás új partnerségének teljeskörű működését, valamint a Digitális Európai Égbolt K+I program elindítását és működését;

4. megjegyzi továbbá, hogy a kidolgozott tevékenységek jelentősen hozzájárulnak az Európai Bizottság stratégiai prioritásaihoz és kezdeményezéseihez, nevezetesen az egységes európai égbolthoz, az európai zöld megállapodáshoz és a digitális korra felkészült Európához;

**Költségvetési és pénzgazdálkodás**

5. üdvözli, hogy a Közös Vállalkozás hozzájárult az Ukrajna elleni jogellenes, indokolatlan orosz agressziós háborúra való reagáláshoz, mivel ez érintett bizonyos forgalomáramlásokat, szükségessé téve a légiforgalmi irányítással szolgáltatással kapcsolatos műveletek kiigazítását, ami a légiforgalmi irányítók iránti igény növekedéséhez vezetett;

6. megjegyzi, hogy a 2022-ben rendelkezésre álló költségvetés ([5]) 146,9 millió EUR kötelezettségvállalási előirányzatot (2021-ben 69,9 millió EUR) és 158,8 millió EUR kifizetési előirányzatot (2021-ben 34,8 millió EUR) tett ki;

7. megjegyzi, hogy a Közös Vállalkozás költségvetésének méretét érintő változások nagyban függnek a többéves kutatási és innovációs programok végrehajtási szakaszától; megjegyzi, hogy 2022-ben a Közös Vállalkozás megkezdte a Horizont Európa program végrehajtását, és hogy ezért a 2022. évi költségvetés tartalmazza az első Horizont Európa 2022-re tervezett pályázati felhívásainak kötelezettségvállalási költségvetését, valamint a kapcsolódó előfinanszírozási kifizetésekre vonatkozó kifizetési költségvetést;

8. megjegyzi, hogy a Közös Vállalkozás irányító testülete 2021 decemberében elfogadta a 2022. évi költségvetést, és hogy ez a határozat jóváhagyta a Közös Vállalkozás 2021. és 2022. évi éves munkaprogramjához, költségvetéséhez, személyzeti létszámtervéhez és közbeszerzési tervéhez kapcsolódó egyes átmeneti elemeket; megjegyzi, hogy a 2022. évi költségvetést 2022 októberében kétszer, 2022 decemberében pedig harmadszor is módosították ([6]);

9. megjegyzi, hogy a számvevőszéki jelentés alapján a Közös Vállalkozás 2022. évi éves beszámolójában a tagok kategóriái szerint (EU, magánszektorbeli tagok, Eurocontrol) megjelenített hozzájárulások összege jelentősen eltér egymástól; megjegyzi, hogy ennek az az oka, hogy az uniós pénzbeli hozzájárulásokat a projekt végrehajtásának megkezdésekor, a Közös Vállalkozásnak történő kifizetéskor validálják és jelenítik meg, míg a tagok természetbeni hozzájárulásait csak a felmerült és a projekt végrehajtására bejelentett költségek validálását követően jelenítik meg;

10. megjegyzi, hogy kezelni kell az egyrészről a pénzbeli hozzájárulások, másrészről a természetbeni hozzájárulások kapcsán megjelenített összegek közötti különbséget azzal, hogy információt szolgáltat a megkötött támogatási megállapodásokat és szerződéseket tekintve a Közös Vállalkozás tagjainak év végi jogi kötelezettségvállalásaihoz;

11. a Horizont 2020 végrehajtásával összefüggésben megjegyzi, hogy 2022 végén a Közös Vállalkozás teljes mértékben lekötötte a program keretében aláírt támogatási megállapodásokra vonatkozó 555,8 millió EUR maximális uniós operatív hozzájárulást, és hogy ebből a lekötött összegből mintegy 65,7 millió EUR-t (azaz 11,8 %-ot) kell kifizetni az elkövetkező években a még befejezetlen projektekre és szerződésekre; megjegyzi továbbá, hogy a magánszektorbeli tagok jogilag kötelezettséget vállaltak arra, hogy az ágazati tagsági megállapodásban célként meghatározott 280 millió EUR összegű teljes természetbeni hozzájárulást nyújtanak, és hogy ebből az összegből az ágazati tagok 2022 végén 278,5 millió EUR-t (azaz 99,5 %-ot) jelentettek be; megjegyzi továbbá, hogy az Eurocontrol teljes mértékben lekötötte a kétoldalú megállapodásban meghatározott 467 millió EUR összegű operatív hozzájárulásra vonatkozó célt, és ebből az összegből 2022 végén 313,6 millió EUR-t (azaz a cél 67 %-át) jelentett be;

12. megjegyzi, hogy a Horizont 2020 tevékenységeire nézve a Közös Vállalkozás nem részesült új operatív kötelezettségvállalási előirányzatban, mivel 2020 végéig utolsó pályázati felhívását is lezárta; megjegyzi, hogy a Közös Vállalkozás 2022. évi működési költségvetésének végrehajtási aránya jóval alacsonyabb volt, mint az előző években (2022-ben 54 % – 2021-ben 93 %), a Covid19-válság és az Ukrajna elleni agressziós háború nyomán a kedvezményezettek által tapasztalt növekvő költségek és teljesítési problémák miatt; megjegyzi, hogy emiatt a Horizont 2020 legtöbb projektjének időtartamát meg kellett hosszabbítani, a zárókifizetéseket pedig 2023-ra kellett halasztani;

([5]) A rendelkezésre álló költségvetés a korábbi években fel nem használt, a 2022. évi költségvetésbe ismét felvett előirányzatokat, a címzett bevételeket és a következő évre átvitt összegeket is magában foglalja.

([6]) Konszolidált éves tevékenységi jelentés (59. o.)

13. megjegyzi, hogy a Horizont Európa 2022. évi előirányzatait a 2022 áprilisában indított első két támogatási felhívás esetében teljes mértékben végrehajtották; megjegyzi, hogy a Bizottság 2022-ben 83,5 millió EUR pénzbeli hozzájárulást nyújtott e projektek végrehajtásához; megjegyzi azonban, hogy az értékelési szakasz az év végéig nem zárult le, a pénzbeli hozzájárulások csak 2023 első felében voltak felhasználhatók, amikorra a támogatási megállapodásokat aláírják, és megkezdhető a kapcsolódó előfinanszírozási kifizetések folyósítása;

14. üdvözli, hogy a Közös Vállalkozás a feltáró kutatás, az ipari kutatás és a validálás terén tovább folytatta 71 projekt irányítását, 300 különböző kedvezményezettel, amelyek közel 20 %-a kkv, 17 %-a felsőoktatási intézmény, 9 %-a pedig kutatási szervezet; emlékeztet, hogy a Közös Vállalkozás új lehetőségeket teremtett a kkv-k számára;

15. megjegyzi, hogy 2022-ben a Közös Vállalkozás tovább erősítette partnerségét az Európai Unió Repülésbiztonsági Ügynökségével (EASA) azzal a céllal, hogy a szolgáltatási szintre vonatkozó megállapodás (SLA) részeként előmozdítsa együttműködését, és megbízza az EASA-t azzal, hogy szolgáltatásokat nyújtson a légiforgalmi vagy a léginavigációs szolgáltatások területén, beleértve az egységes európai égbolt megvalósítását is; hangsúlyozza az egységes európai égbolt továbbfejlesztésének fontosságát;

16. tudomásul veszi az egységes alap-jogiaktus késői elfogadásának betudható 2022. évi 107,2 millió EUR többletet;

17. hangsúlyozza a Közös Vállalkozás fontosságát a digitális európai égbolt megvalósításában, ami 48 kiválasztott projektet eredményezett – köztük öt digitális égbolt demonstrációs projekt elindítását –, összesen 350 millió EUR beruházással; üdvözli a Közös Vállalkozás és az Európai Védelmi Ügynökség (EDA) között 2011 óta folytatott szoros párbeszédet a katonai kérdésekről és a digitális európai égbolt programhoz való hozzájárulásról; megjegyzi, hogy az EDA jelenleg fő kapcsolódási pontként szolgál egyrészt a digitális európai égbolt program, másrészt a katonai légi közlekedés és a légiforgalmi szolgáltatás között, és felelős az egységes európai égbolttal és a SESAR-ral kapcsolatos katonai álláspontok összehangolásáért;

**Irányítási és kontrollrendszerek**

18. megjegyzi, hogy a Horizont 2020 és Horizont Európa kiadásai esetében az utólagos ellenőrzések elvégzése a Bizottság Kutatási és Innovációs Főigazgatósága Közös Ellenőrzési Szolgálatának volt a feladata; megjegyzi, hogy a Horizont 2020 kiadásai (elszámolások és zárókifizetések) esetében a Közös Vállalkozás 2,4 %-os reprezentatív hibaarányról és 1,8 %-os fennmaradó hibaarányról számolt be ([7]); megjegyzi, hogy a Horizont Európa program esetében utólagos ellenőrzésekre még nem került sor, mivel az első időközi kifizetések csak 2024-ben várhatók;

19. megjegyzi, hogy a Közös Vállalkozás operatív kifizetésekre vonatkozó kontrolljainak értékeléséhez a Számvevőszék a végső kedvezményezettek szintjén egy véletlen mintán megvizsgálta a Horizont 2020 keretében 2022-ben teljesített kifizetéseket ([8]); megjegyzi továbbá, hogy a Közös Vállalkozás mintánkban szereplő kedvezményezettjeinél nem találtunk súlyos számszerűsíthető hibát; megjegyzi ugyanakkor, hogy a Számvevőszék egy esetben rendszerszintű problémáról számolt be: ez a kedvezményezett által bejelentett, időközi pénzügyi kimutatásokra vonatkozó (nem kötelező) igazolásokat érintő, nem elszámolható költségek miatt merült fel;

20. megjegyzi, hogy a Számvevőszék szerint a közös vállalkozások fele, köztük a SESAR sem rendelkezett strukturált kockázatalapú megközelítéssel a Horizont 2020 keretében nyújtott támogatások előzetes kontrollja tekintetében;

21. emlékeztet, hogy a közös vállalkozások pénzügyi szabályzatának 21. cikke szerint az előzetes kontrollok célja a hibák és szabálytalanságok megelőzése a műveletek engedélyezése előtt, valamint a célkitűzések nemteljesítésével kapcsolatos kockázatok csökkentése;

22. ezzel összefüggésben megjegyzi, hogy a SESAR esetében a belső dokumentáció áttekintése és a Közös Vállalkozás munkatársaival készített interjúk alapján a Számvevőszék megállapította, hogy 2022 végén a Közös Vállalkozás kockázatmonitoring-módszere csak az utólagos ellenőrzésen átesett – főként a legnagyobb – kedvezményezetteket vette figyelembe; megjegyzi továbbá, hogy azokat a potenciálisan kockázatos kedvezményezetteket, amelyeket nem ellenőriztek utólagosan, és az új piaci belépőket kizárták a kockázatértékelésből;

([7]) Konszolidált éves tevékenységi jelentés, 4.1.1.2.3. fejezet.

([8]) A kedvezményezetteknél tesztelt, vissza nem térítendő támogatások kifizetésével kapcsolatos tranzakciók esetében a számszerűsíthető hibákra vonatkozó beszámolási küszöbérték az ellenőrzött költségek 1 %-a.

23. megjegyzi, hogy a Közös Vállalkozás projektszinten nem értékelte a kockázatot;

24. felszólítja a Közös Vállalkozást, hogy javítsa az előzetes kontrollokra vonatkozó kockázatmegfigyelési megközelítését, hogy feltárja azokat a potenciálisan kockázatos kedvezményezetteket, akik jelenleg nem tartoznak a sokaságba (például az új piaci belépők, illetve azok a kedvezményezettek, akiknél soha nem végeztek utólagos ellenőrzést), valamint a kockázatos projekteket;

25. szorgalmazza, hogy a Közös Vállalkozás orvosolja a hiányosságokat a megerősített monitoringeszköz használata terén ([9]); e tekintetben emlékeztet arra, hogy az eszközt úgy alakították ki, hogy segítse a projekt vagy a kedvezményezettek szempontjából értékelt legfontosabb kockázatok előzetes kontrolljának célzottabbá tételét, lehetővé téve a tisztviselő számára, hogy a projekt végrehajtása során bármikor rögzítse az azonosított fontos kockázatokat, és figyelemmel kísérje a vonatkozó nyomonkövetési és kockázatcsökkentő intézkedéseket;

26. megjegyzi, hogy az eszköz hatékony és eredményes használata érdekében a tisztviselőknek releváns és megvalósítható határidőt (esedékességi időpontot) kell meghatározniuk a megerősített monitoringintézkedés célzott befejezése kapcsán; megjegyzi azonban, hogy a Közös Vállalkozás esetében a meghatározott határidő lejártakor a megerősített nyomonkövetési jelölést nem újították meg és nem zárták le, továbbá a tisztviselő az ellenőrzési intézkedések végrehajtását követően sem értékelte újra a kockázati szintet;

27. egyetért a Számvevőszékkel abban, hogy a Közös Vállalkozásnak biztosítania kell, hogy minden megerősített monitoringintézkedést az azonosított kockázatokat célzó egyedi kontrollintézkedések kísérjenek, és hogy azokat előre meghatározott határidőn belül nyomon kövessék;

28. megjegyzi, hogy a Számvevőszék értékelése szerinti a Horizont Európa keretében nőtt annak jelentősége, hogy a közös vállalkozások alkalmazzák a támogatáskezelésre vonatkozó egyedi kockázatalapú megközelítésüket;

29. kiemeli, hogy a Közös Vállalkozás kedvezményezetti vagy projektstruktúrája jelentősen változik a Horizont Európa program keretében, például a kkv-k, az újonnan érkezők és a nagyobb konzorciumok számának növekedése révén, valamint azon követelmény miatt, hogy a Horizont Európa tevékenységeire csak nyílt pályázati eljárásokat lehet alkalmazni, és ennek következtében előfordulhat, hogy a korábbi programokban azonosított kockázati tényezők már nem relevánsak, és új kockázati tényezők merülhetnek fel;

30. egyetért a Számvevőszékkel abban, hogy e változások miatt még fontosabb, hogy a Közös Vállalkozás is végrehajtsa vagy kiigazítsa a támogatáskezelés kapcsán alkalmazott kockázatalapú megközelítését;

31. üdvözli a közös vállalkozás elkötelezettségét a Horizont Európa keretprogramból eredő új kockázati tényezők kezelése és az előzetes kontrollokra vonatkozó új kockázatalapú megközelítésének kiigazítása, valamint a kockázatok projektszintű és az újonnan érkezők értékelésére szolgáló új kockázatalapú eszközök bevezetése mellett; felkéri a közös vállalkozást, hogy 2023. évi éves tevékenységi jelentésében nyújtson tájékoztatást ezekről a tevékenységekről;

**Közbeszerzés és személyzet**

32. megjegyzi, hogy felfuttatási tevékenységei miatt a Közös Vállalkozás az operatív előirányzatok által fedezett meglévő szerződések kezelésére és az egyedi programirányítási szolgáltatások nyújtóinak kiválasztására összpontosított, következésképpen a Közös Vállalkozás úgy döntött, hogy néhány operatív beszerzés indikatív időpontját 2023 első negyedévére helyezi át;

33. megjegyzi, hogy a Közös Vállalkozás 2022. évi jóváhagyott létszámterve 37 ideiglenes alkalmazott, egy szerződéses alkalmazott és két kirendelt nemzeti szakértő alkalmazását teszi lehetővé az Európai Unió Európai Bizottságra vonatkozó éves általános költségvetésének megfelelően;

([9]) A CIC (a Bizottság Kutatási és Innovációs Főigazgatóságának Közös Végrehajtási Központja) Horizont 2020 keretprogram előzetes kontrolljára vonatkozó iránymutatásának a megerősített monitoringról szóló 3.2.2. szakasza szerint a megerősített monitoringeszköz segíti a támogatásokkal foglalkozó tisztviselőket (projekttisztviselőket, pénzügyi és jogi tisztviselőket) abban, hogy elvégezzék a projektek vagy kedvezményezettek kockázatértékelését.

34. megjegyzi, hogy a személyzet hatékony elosztása 2022-ben is prioritás maradt a Közös Vállalkozás számára, és hogy az erőfeszítések a személyzet szakmai fejlődésére és karrierfejlesztésére összpontosítottak, és biztosították, hogy az elkülönített személyzeti erőforrásokat a leggazdaságosabb, leghatékonyabb és legeredményesebb módon használják fel;

35. megjegyzi, hogy 2022 végén a betöltetlen álláshelyek aránya 8,1 %-os volt; a konszolidált éves tevékenységi jelentés alapján megállapítja, hogy mivel a Közös Vállalkozás létszámtervében csak 37 ideiglenes alkalmazotti álláshely szerepel, minden egyes ideiglenes alkalmazott távozása 2,7 %-kal növeli a betöltetlen álláshelyek arányát;

36. megjegyzi, hogy a Sysper Job információs rendszer moduljának végrehajtása 2022-ben kezdődött; a konszolidált éves tevékenységi jelentés alapján megjegyzi, hogy a Közös Vállalkozás 2023-ban befejezi a Sysper humánerőforrás-gazdálkodási rendszer bevezetését;

37. megjegyzi, hogy a nemek közötti és a földrajzi egyensúly tekintetében a Közös Vállalkozás továbbra is elkötelezett maradt annak biztosítása mellett, hogy általános egyensúlya stabil maradjon; megjegyzi, hogy 2022 végén a 37 alkalmazott 59 %-a nő, 41 %-a pedig férfi volt, 15 különböző állampolgársággal;

**A korábbi évek észrevételeinek hasznosulása**

38. megjegyzi, hogy a közös vállalkozások külön éves jelentéseiben szereplő „észrevételek” valójában „időhöz nem kötött ajánlások” a Számvevőszék részéről; megjegyzi, hogy a Számvevőszék évente nyomon követi ezeket az észrevételeket, értékelve azok „nyitott” vagy „lezárt” státuszát;

39. üdvözli, hogy a Közös Vállalkozás korrekciós lépéseket tett a Számvevőszék 2021-ben tett észrevételére válaszul.